

MÚSICA

EN COLORES

1

EDUCACIÓ PRIMÀRIA

CICLE INICIAL, 1

MARTA TOUS FARRÉ

M È T O D E I R E N E U S E G A R R A

MÚSICA

EN COLORS 1

MARTA TOUS FARRÉ

EDUCACIÓ PRIMÀRIA

CICLE INICIAL, 1

MÈTODE IRENEU SEGARRA

PUBLICACIONS DE L'ABADIA DE MONTSERRAT

sumari

PRIMER TRIMESTRE

unitat 1 ▶	6
unitat 2 ▶	14
unitat 3 ▶	22

SEGON TRIMESTRE

unitat 4 ▶	30
unitat 5 ▶	38
unitat 6 ▶	46

TERCER TRIMESTRE

unitat 7 ▶	54
unitat 8 ▶	62
repàs ▶	67

ANNEXOS

partitures de les cançons ▶	71
cançoner ▶	91
més audicions ▶	97
concerts en directe ▶	101
més danses ▶	105
altres ▶	111
paper pautat ▶	117

ÍNDIXS

índex d'audicions ▶	125
índex de cançons ▶	126
índex de continguts ▶	128

presentació

Música en colors és una revisió actualitzada del mètode Ireneu Segarra. El pare Ireneu, monjo, músic i director de l'Escolania de Montserrat, va crear un mètode de pedagogia musical fruit de la seva experiència i del seu profund coneixement de les diferents metodologies que imperaven en l'ensenyament de la música a Europa (Kodály, Orff, Montessori, Dalcroze, Chevais, Willems...).

El mètode Ireneu Segarra es fonamenta en els treballs de Zoltán Kodály sobre l'ensenyament de la música i les seves relacions amb la música folklòrica, treballant a partir de l'anàlisi de la cançó tradicional. Però també incorpora tècniques bàsiques dels altres mètodes a dalt esmentats, com ara: les síl·labes rítmiques, les cèl·lules rítmiques de quatre pulsacions i la polirítmia; el moviment i la dansa; la fonomímia, la imitació i el transport; les audicions actives i els musicogrames; la improvisació i la creativitat; el dictat i la vivència i interiorització de tots els elements musicals a través del cos, la veu i la instrumentació.

Les dues revisions posteriors del material didàctic —la primera de Santi Riera i aquesta que us presentem, de Marta Tous—, han ampliat les propostes i les activitats, han actualitzat els recursos i s'han adaptat tant a les noves tecnologies com als nous corrents musicals, però en cap cas no han variat els fonaments del mètode original.

Hem distribuït el llibre en 8 unitats plenes de cançons, danses, audicions, exercicis i propostes engrescadores. Aquest llibre, però, ja no va acompanyat d'un CD, perquè tenim la certesa que les noves tecnologies dotaran els mestres del material necessari per a treballar els continguts proposats. Confiem que cada mestre sabrà adequar les propostes del llibre al seu grup, entenent que hi ha escoles amb diferents realitats i també amb diferent nombre d'hores lectives.

Per aquest motiu, hem afegit set apartats al final del llibre, perquè cada mestre pugui ampliar lliurement el material com consideri més adient. Una altra novetat de la present edició són les notes en colors. Aquest recurs facilitarà la lectura de partitures i cançons, fent-les més accessibles a tot tipus d'alumnat. També hem incorporat l'aprenentatge de la flauta de bec a quart.

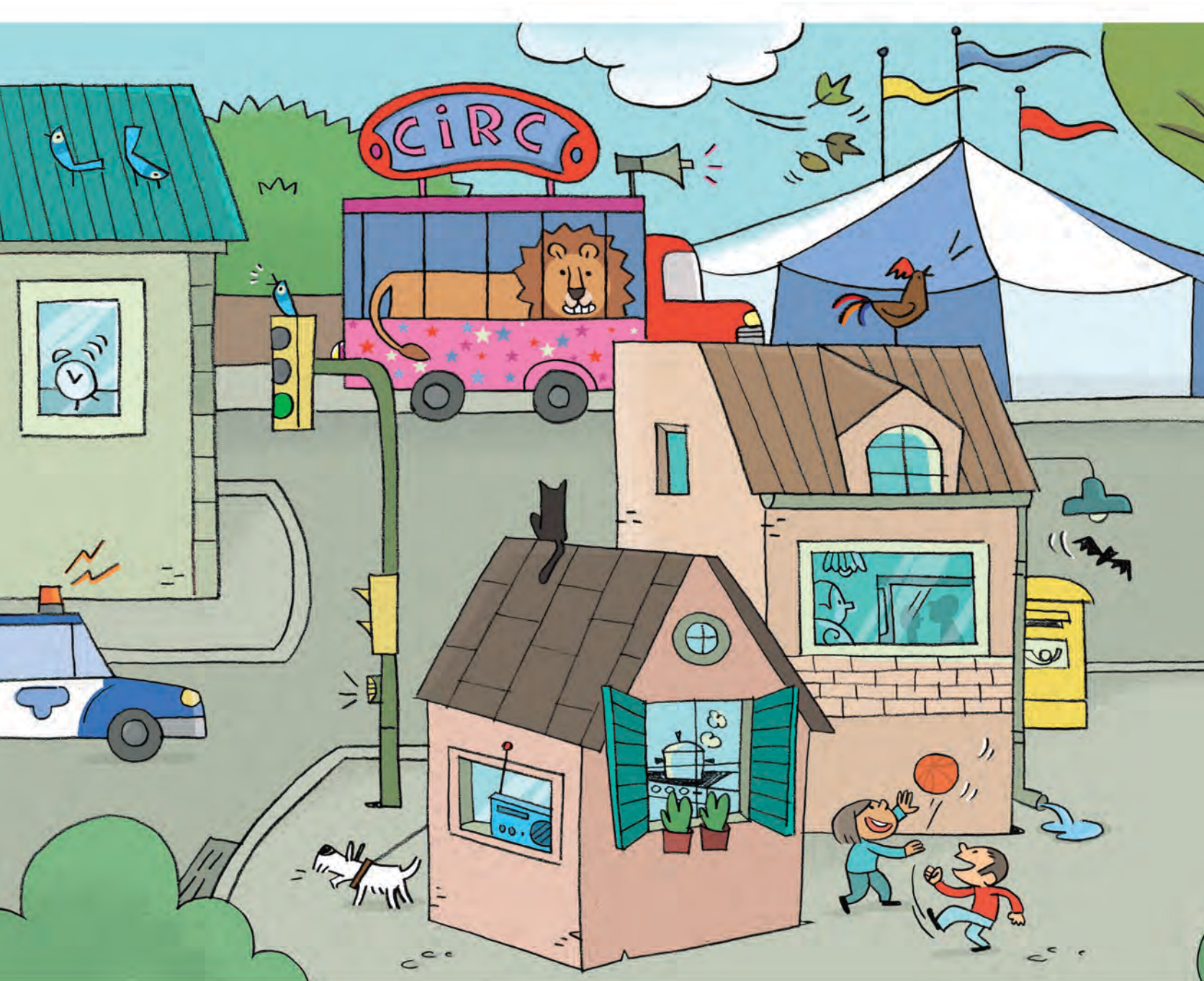
El so

Què és el so? El so és una vibració que es propaga pels diferents medis i és percebuda per l'oïda.

Observeu el següent dibuix. En ell hi trobareu persones, animals, elements de la natura, instruments musicals i objectes que produeixen sons de diferents tipus.

EXERCICI 1. Feu una llista a la pissarra de tots els sons que s'estan produint en aquest dibuix.

Quants sons heu apuntat ? _ _ _ _ _

EXERCICI 2. Sabríeu reproduir-los amb la veu?

Sons naturals i sons artificials

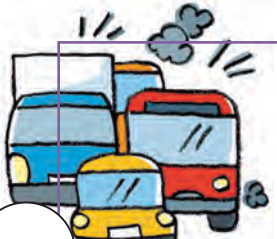

EXERCICI 3. Ara dividiu-los en dos grups segons si són **sons naturals** (produïts per un element de la natura) o **sons artificials** (aquells produïts per l'home, per exemple: les màquines).

El soroll

Què és el soroll? Qualsevol so que ens resulti molest.

EXERCICI 4. Relaciona cada dibuix amb una expressió de cara o altra se-
gons consideris si són sons o sorolls.

				
	☐	☐	☐	☐
				
	☐	☐	☐	☐

INSTRUMENTACIÓ. Canteu la cançó **El despertador.** Tot seguit, acompanyeu-la amb les claus i el triangle.

	Tic, tac (fluix)		RIIIIING!!!! (Fort)
---	------------------	---	---------------------

			
TIC,	TAC,	TIC,	TAC,
			
ARA	DORMO,	ARA	DORMO.
			
TIC,	TAC,	TIC,	TAC.

RIIIIIING!

RRRRRRRRRRR....		
EL SOROLL		M'HA DESPERTAT!

Ambients sonors

EXERCICI 5. Escriviu 4 sons o sorolls que es trobin a cada un dels següents ambients i digueu si els considereu ambients molt, poc o gens sorollosos.

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

És un ambient _____

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

És un ambient _____

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

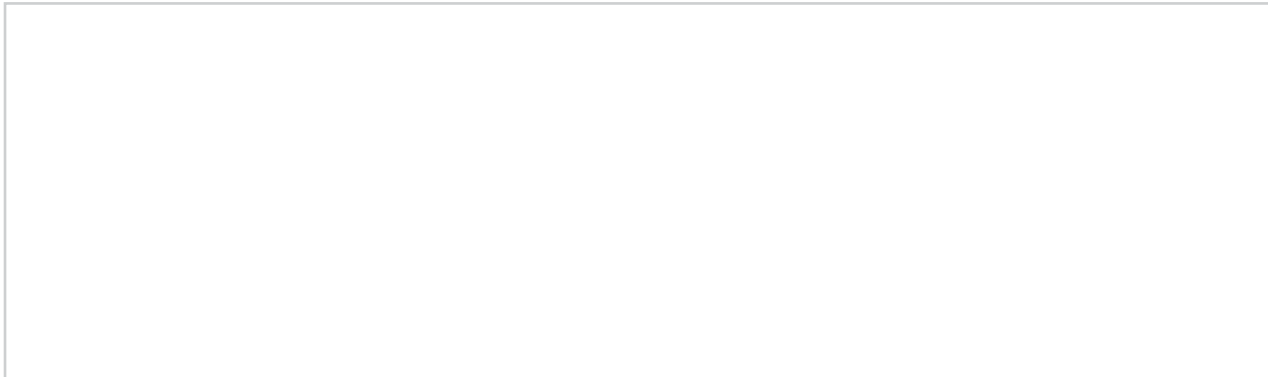
És un ambient _____

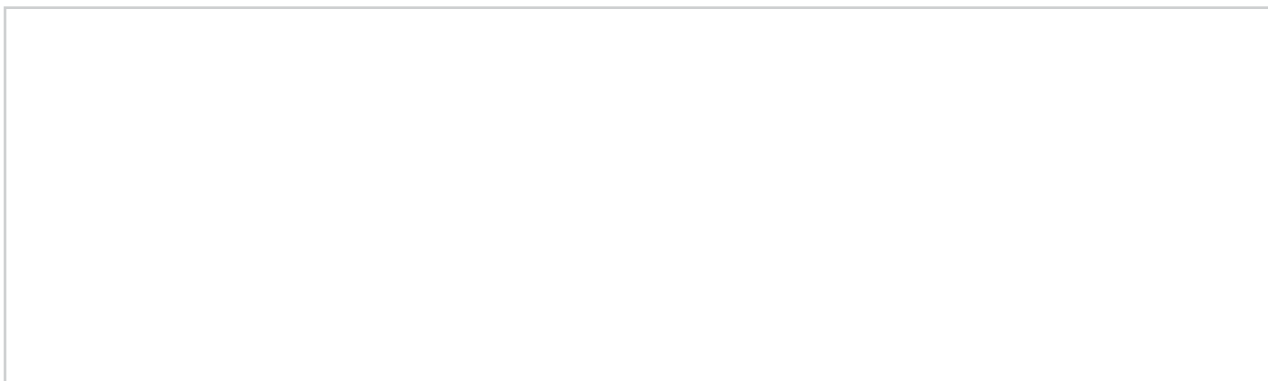

ARA LI TOCA EL TORN A LA VOSTRA ESCOLA...

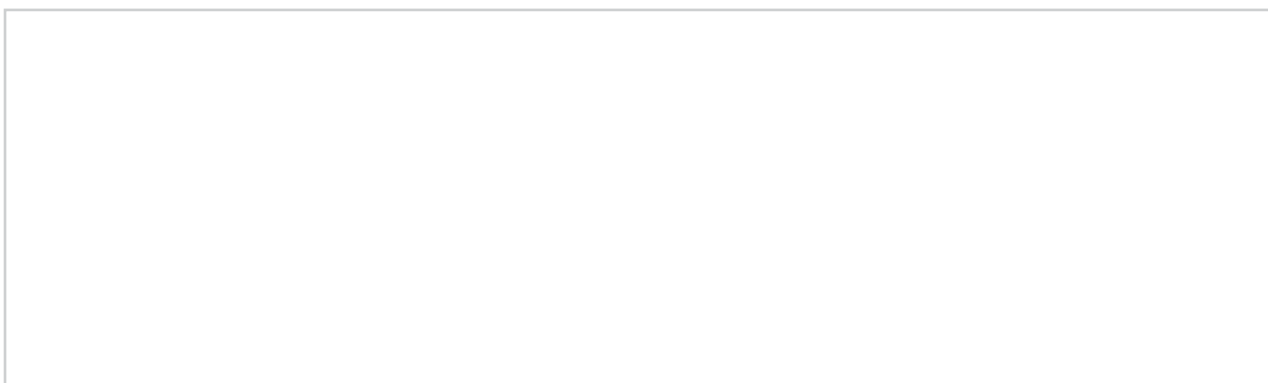
EXERCICI 6. Tanqueu els ulls i escolteu durant 15 segons els sons i els sorolls que us arriben del carrer. Quins heu escoltat? Dibuixeu-los i parleu-ne breument.

EXERCICI 7. Feu el mateix amb els sons i els sorolls que us arriben de dins de l'escola. Quins heu escoltat? Dibuixeu-los i parleu-ne breument.

EXERCICI 8. Ara amb els sons i els sorolls de dins de classe. Quins heu escoltat? Dibuixeu-los i parleu-ne breument.

CONCLUSIÓ: És sorollosa la vostra escola ? _ _ _ _ _

Parleu-ne i feu propostes de millora.

És molt important treballar en silenci.

El silenci

Què és el silenci? El silenci és l'absència de so.

EXERCICI 9. Torneu al dibuix de les pàgines 6 i 7 i ara busqueu les persones, animals, elements de la natura, instruments musicals i objectes que estiguin en silenci. Feu-ne una llista a la pissarra.

Quants n'heu apuntat? _ _ _ _ _

Busqueu el silenci en la natura, a casa i a l'escola.
Heu d'aprendre a gaudir del silenci.

JOC 1. Us proposem un joc molt divertit:

El rei del silenci

El rei del silenci no vol cap soroll al seu palau. Tothom ha de procurar moure's en un silenci absolut. El rei es passejarà, us saludarà, us farà preguntes, us donarà ordres, us donarà objectes i instruments..., però sempre en silenci. Tot súbdit que faci algun soroll, per petit que sigui, serà expulsat immediatament del palau.

JOC 2. Ara us proposem una variant del popular joc PICA PARET:

1, 2, 3 El rei pica paret

Tots els alumnes han de tenir algun instrument musical a les seves mans. El nen o nena que para (el rei), es posa de cara a la paret i mentre està en aquesta posició, els nens i nenes es poden desplaçar tranquil·lament, fent sonar els seus instruments. Però quan el rei diu: 1, 2, 3 PICA PARET!, tothom ha de quedar-se quiet com una estàtua i sense fer cap tipus de so o soroll. El rei anirà eliminant tots aquells súbdits que s'atreveixin a trencar el seu silenci.

La matèria primera de la música és el so, però el silenci també forma part de la música.

CANÇÓ.

Canteu la cançó **Napoleó** tot picant la pulsació amb les mans i aneu eliminant paraules segons l'esquema.

Napoleó tenia cent soldats,	Alioli olioli xup	Napoleó tenia cent	Z	Alioli olioli xup			Z	Z
Napoleó tenia cent soldats,	Alioli olioli xup	Napoleó tenia cent,	Z	Alioli olioli xup			Z	Z
Napoleó tenia cent soldats,	Alioli olioli xup	Napoleó tenia cent,	Z	Alioli olioli xup			Z	Z
marxant al mateix pas!	Alioli olioli xup	marxant al mateix pas		Alioli olioli xup				...

L'audició musical

El **silenci** és molt important per a poder escoltar i apreciar la música.

Fer silenci no vol dir callar, vol dir no produir cap tipus de so.

Practiqueu el silenci mentre escolteu la primera audició del curs.

AUDICIÓ. Dansa de la fada d'El Trencanous de **P. I. Txaiovski**.

El ballet

P. I. Txaiovski va escriure molta música per a ballet.

PROPOSTA. Busqueu fragments dels diferents ballets de P. I. Txaiovski. Quin us ha agradat més?

Com heu pogut veure, en els ballets no només hi ballen noies. El paper dels nois és imprescindible.

Un ballet és una art escènica. Es tracta d'una obra de teatre on els personatges, que en aquest cas són ballarins, interpreten l'obra a través de la dansa clàssica i el moviment acompanyats d'una orquestra.

El ballet no és cosa de nenes.

MOVIMENT. Visualitzeu alguna classe de ballet. Prepareu l'espai necessari a l'aula i proveu d'imitar els exercicis que fan els ballarins.

Photobac / Shutterstock.com

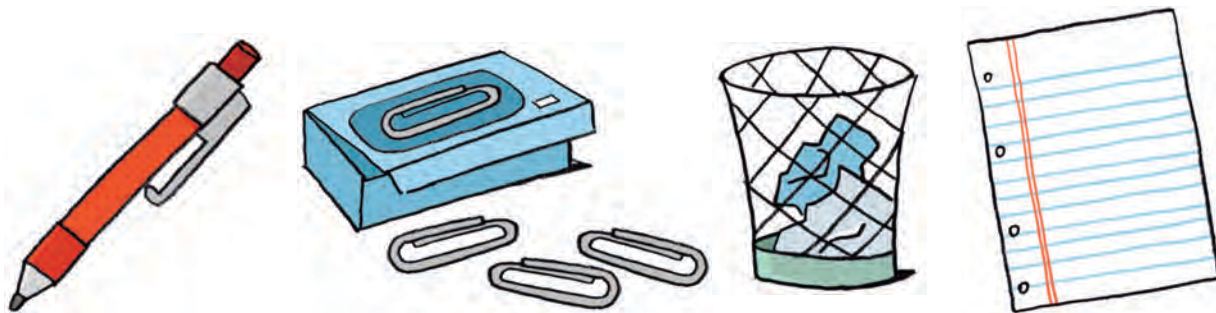
A fi d'apropar el ballet als nens i nenes, hi ha companyies que han adaptat ballets per al públic infantil. Els han simplificat reduint-ne la durada i el nombre de músics, i adaptant-ne tant l'escenografia com el vestuari perquè resultin més atractius.

Sons amb objectes quotidians

Qualsevol objecte us pot servir d'instrument musical, sempre que no el feu servir per fer soroll.

EXERCICI 1. Busqueu objectes per la classe que puguin produir diferents tipus de sons.

EXERCICI 2. Fons sonor. Poseu so a la següent poesia de tardor. Podeu utilitzar aquests o altres objectes de la classe, per crear l'ambient adient.

La tardor

Els arbres es muden
de roig i de groc,
les fulles tremolen
sota un sol de foc.
El vent les fa caure,
les duu fins al port.

Quan surtis de casa,
trepipja-les fort!
Les mosques s'amaguen,
l'hivern és a prop.
Les flors espantades,
es tanquen de cop.

Bofill, Puig, Serrat

Construïm instruments

L'home primitiu ja fabricava instruments musicals amb el que tenia al seu abast: pals, cocos, llavors, ossos, pell... Els feia servir per acompanyar les seves danses i cants.

PROPOSTA 1. Vosaltres també podeu construir els vostres propis instruments a partir d'objectes reciclats.

Sabeu que hi ha grups musicals i orquestres que toquen amb instruments de material reciclat?

AUDICIÓ 1. Entreu a Internet i busqueu vídeos de grups i orquestres que toquin amb aquest tipus d'instruments.

Cançons de tardor

PROPOSTA 2. Què us sembla si aprofiteu els vostres instruments reciclats o bé els objectes sonors de classe per acompanyar cançons de tardor?

En sabeu alguna?

Escriviu-ne els títols: .....

.....

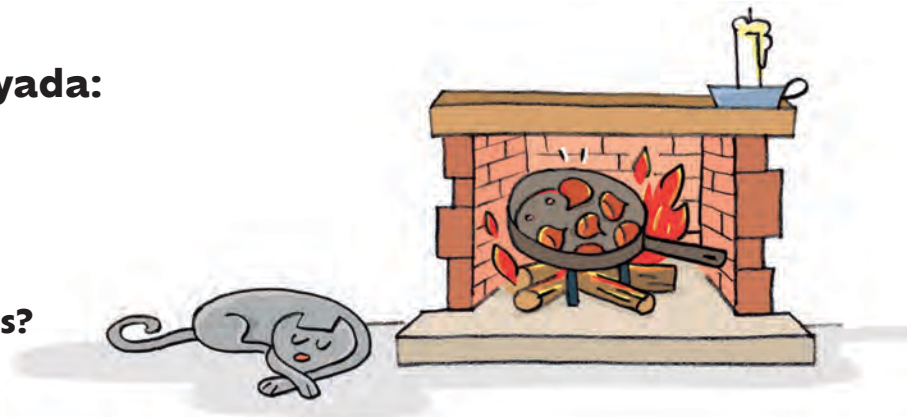
I de castanyada, en sabeu alguna?

Escriviu-ne els títols: .....

.....

Cançons de castanyada:

- ▶ **Vora el foc**
- ▶ **La castanyera**
- ▶ **Qui vol castanyes?**
- ▶ **Marrameu**

Podeu aprendre-les i copiar-les al **CANÇONER** del final del llibre. També podeu aprendre'n de noves i fer el vostre propi cançoner.

La pulsació

Què és la pulsació? La pulsació és el cor de la cançó.

EXERCICI 3. Porteu la pulsació de la següent cançó.

Cançó del picapedrer

Pim, pam, repi- cam,
▲ ▲ ▲ ▲
pica pedra, pica pedra,
▲ ▲ ▲ ▲
pim, pam, repi- cam,
▲ ▲ ▲ ▲
pica pedra i no menjam
▲ ▲ ▲ ▲

EXERCICI 4. Ara feu dos grups i aneu-vos alternant les pulsacions.

Cançons per jugar

Cançons per comptar i triar –cantarelles–

Quatre pedres

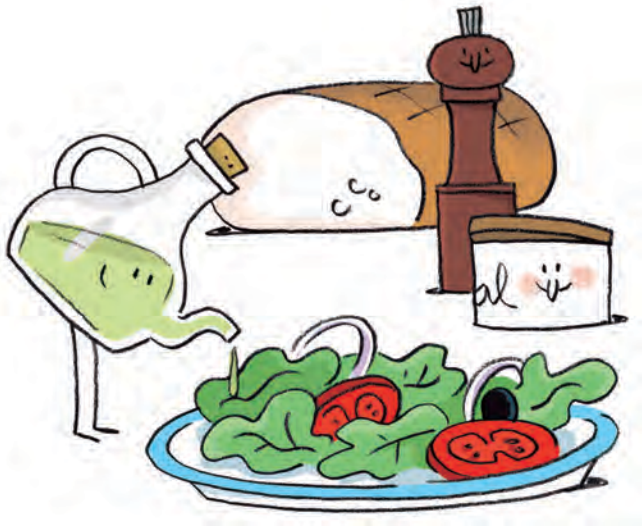
Quatre pedres hi ha al carrer.
Jo les sé comptar molt bé,
de color de xocolata,
un, dos, tres, quatre.

Pom tirolà

Pom tirolà
tres flors tinc a la mà,
per qui toqui, per qui toqui,
bon cavaller serà.

Una plata d'enciam

Una plata d'enciam
ben amanida, ben amanida;
una plata d'enciam
ben amanida amb oli i sal.

Sucarem un tros de pa
per qui toqui per qui toqui
sucarem un tros de pa
per qui toqui anar a amagar.

Cançons per fer ratlles

EXERCICI 5. Amb aquesta cançó haureu de seguir la pulsació mentre canteu. Primer amb el dit i després fent ratlles amb el llapis. En acabar, compteu-les. Si ho heu fet bé, en sortiran 12. És preferible que ho feu primer tots junts a la pissarra i després cada un de vosaltres al seu llibre.

Uni, dori

Uni,	dori,
teri,	coteri,
xaçala,	berí,
biri,	birom,
compta	bé que
dotze	són.

Dansa de la fada d'El Trencanous	P. I. Txaikovski	12
El rellotge	J. Haydn	20
La simfonia de les joguines	L. Mozart	25
Passeig en trineu	L. Mozart	29
La sorpresa	J. Haydn	30
Sota llamps i trons	J. Strauss	31
Els fòssils d'El carnaval dels animals	C. Saint Saëns	41
El jardí de la flauta	J. Van Eyck	45
Badinerie	J. S. Bach	45
Concert de trompetes en eco	M. R. Delalande	49
Concert per a trompeta i orquestra	J. Haydn	53
Ah! vous dirais-je, maman	W. A. Mozart	58
La primavera de Les quatre estacions	A. Vivaldi	59
La petita flauta màgica (basada en La flauta màgica de W. A. Mozart)	Comediants	65
Avec la garde montante de Carmen	G. Bizet	65

Al carrer més alt	tradicional catalana	27, 72
Ara mireu	tradicional catalana	29, 72
Ara plou	tradicional catalana	23, 39, 47, 52, 73
Ara ve Nadal	tradicional mallorquina	39, 74
Cançó del picapedrer	tradicional mallorquina	17, 46, 47, 74
Cargol treu banya	tradicional catalana	75
Dalt del cotxe	tradicional catalana	38, 75
Demà és festa	tradicional catalana	27, 76
El ball de la civada	tradicional catalana	61, 77
El ballet del rotlletó	tradicional catalana	57, 78
El bon pa	tradicional catalana	35, 46, 48, 78
El despertador	Ireneu Segarra	8, 38, 44, 79
El gegant el Pi	tradicional catalana	21, 79
El lleó	Ireneu Segarra	27, 57, 63, 79
El titella groc	Maite Solà	33, 80
Escarbat bum, bum	tradicional catalana	31, 57, 80
La tempesta	Ireneu Segarra	23, 81
La vella Quaresma	tradicional catalana	45, 81
Les campanes de Salom	tradicional catalana	35, 81
Napoleó	popular catalana	12, 82
Pastoret d'on vens?	popular catalana	23, 82
Pedra, pedreta	tradicional catalana	27, 46, 52, 68, 83

Plega't paperet	Ireneu Segarra	35, 48, 83
Ploreu, ploreu ninetes	tradicional catalana	62, 83
Plou i fa sol	tradicional catalana	22, 84
Pom, tirolà	Pep Coca	17, 84
Quan estic adormit	Joan Cabero	22, 54, 84
Quatre pedres	tradicional catalana	17, 85
Qui s'ha mort?	tradicional catalana	27, 49, 85
Qui vol castanyes	tradicional catalana	85
Quinze són quinze	tradicional catalana	19, 86
Roda, roda, baldirona	tradicional catalana	51, 86
Roda, roda, sant Miquel	tradicional valenciana	33, 86
Si la barqueta és tomba	popular catalana	19, 87
Surt sol solet	tradicional hongaresa	58, 88
Tens un ble	tradicional mallorquina	22, 55, 88
Un i dos i tres	tradicional catalana	19, 47, 89
Una plata d'enciam	tradicional catalana	18, 89
Una teringa	tradicional mallorquina	33, 52, 89
Uni, dori	tradicional catalana	18, 46, 90
Vora el foc	tradicional catalana	90
Zum, zum, fa l'abella	Jordi Toniatti	63
Zum, zum, zum	tradicional alemanya	53, 90

Presentació 5

UNITAT 1

El so 6

Sons naturals i sons artificials 7

El soroll 8

Ambients sonors 9

El silenci 11

L'audició musical 12

El ballet 13

UNITAT 2

Sons amb objectes quotidians 14

Construïm instruments 15

Cançons de tardor 16

La pulsació 17

Cançons per jugar 17

Cançons per comptar i triar 17

Cançons per fer ratlles 18

Cançons per saltar rajoles 19

Cançons per saltar a corda 19

Cançons per picar mans 20

UNITAT 3

El director o la directora d'orquestra 22

El tempo 22

Cançons d'hivern 23

Cançons de Nadal	24
Instruments de joguina	25
Les qualitats del so: TIMBRE	26
Animals	26
Elements de la natura	26
La veu humana	26
El timbre de cada material	27
Instruments de percussió - Orff	28
UNITAT 4	
Les qualitats del so: INTENSITAT	30
Les qualitats del so: DURADA	32
Cançons de carnaval	33
Les qualitats del so: ALTURA	34
La direccionalitat del so	36
UNITAT 5	
L'escriptura musical	38
La negra	38
El silenci de negra	38
Percussió corporal	40
El xilòfon. Ritme i melodia	41
El pentagrama	42
La clau de sol	42
Les notes musicals	42
Fonomímia	43
MI-SOL	43

La família de vent- fusta	45
La flauta dolça o flauta de bec	45
La flauta travessera	45

UNITAT 6

La corxera	46
L'eco	49
Pregunta - resposta	49
MI-SOL-LA	50
La família de vent-metall	53
La trompeta	53
Cançons de primavera	53

UNITAT 7

DO-MI-SOL-LA	54
La pulsació i el ritme	57
Cançons de Sant Jordi	58
La família de la corda fregada	59
El violí	59
Música descriptiva	59
Relaxació	60

UNITAT 8

El caràcter d'una cançó	62
L'òpera	64

Dibuixos animats amb música clàssica	66
Repàs	67
Partitures de les cançons	71
Cançoner	91
Més audicions	97
Concerts en directe	101
Més danses	105
Altres	111
Paper pautat	117
Índex d'audicions	125
Índex de cançons	126

ISBN 978-84-9883-970-8

9 788498 1839708

PUBLICACIONS DE L'ABADIA DE MONTSERRAT